

Om gris-MRSA för djurägare

1. Vad är "gris-MRSA"?

MRSA är förkortning för *Methicillin-resistant Staphylococcus aureus*, som är en stafylokockbakterie som är resistent mot antibiotikan methicillin samt andra vanliga antibiotika. Stafylokocker är vanligt förekommande bakterier på hud och slemhinnor. MRSA förekommer sedan länge hos människor, men sedan något decennium har en särskilt sorts MRSA påvisats hos lantbruksdjur, och i synnerhet hos grisar. Denna sorts MRSA har fått namnet MRSA CC398, och kallas även LA-MRSA eller i vardagligt tal gris-MRSA.

2. Varför är LA-MRSA ett problem?

LA-MRSA orsakar sällan sjukdom hos i övrigt friska personer och grisarna blir vanligtvis inte sjuka av LA-MRSA-bakterien. LA-MRSA utgör ett hot i första hand inom sjukvården, då patienter som är nedsatta eller svaga av annan anledning riskerar att få mycket allvarliga komplikationer till följd av LA-MRSA-infektion. Till denna grupp hör för tidigt födda barn och cancerpatienter. Men även LA-MRSA-positiva friska patienter, som exempelvis ska genomgå kirurgiska ingrepp, löper ökad risk för svåra infektioner till följd av sitt bärarskap. LA-MRSA-positiva patienter behandlas dessutom som särskilda smittrisker när de söker vård, vilket för många innebär en känslomässig påfrestning.

3. På vilket sätt kan LA-MRSA utgöra ett problem i grisproduktionen?

Djurskötare som är bärare av LA-MRSA genom att de har regelbunden kontakt med LA-MRSA-positiva grisar löper ökad risk för komplikationer i en vårdssituation. Många djurskötare i andra länder vittnar även om att LA-MRSA-bärarskapet får dem att känna sig utpekade. LA-MRSA i grisbesättningar utgör ett arbetsmiljöproblem.

4. Hur stor är risken att mina grisar har LA-MRSA?

I svenska besättningar anses risken att grisarna ska vara bärare av LA-MRSA vara låg. Faktorer som ökar risken för att besättningen ska vara drabbad är:

- Inköp av levande djur

De svenska livdjursbesättningarna har i två screeningar 2011 och 2014 konstaterats fria från LA-MRSA. Djur som har annat ursprung än från den kontrollerade toppen har en mer osäker LA-MRSA-status. Djur från en besättning med LA-MRSA-bärande personal kan ha ökad risk att vara LA-MRSA positiva.

- Via personal som arbetat eller varit i kontakt med LA-MRSA positiva besättningar

Människor har olika stor benägenhet att bli bärare av LA-MRSA. I många fall blir de som exponeras för bakterien endast tillfälliga bärare i exempelvis nässlemhinnan. Hos dessa försvinner LA-MRSA inom några dygn till någon vecka. Bakterien har svårt att få fäste i intakt hud, jämfört med om huden är skadad eller sårig.

Hos vissa individer kan dock LA-MRSA etablera sig som en del av den naturliga bakteriefloran och bärarskapet blir då långvarigt. Normalt utgör inte dessa personer någon större smittrisk för grisarna, så länge de inte har en pågående hudinfektion (i till exempel nagelband eller småsår).

- Via transporter

Om en djurtransport transporterat LA-MRSA-positiva grisar och sedan inte rengjorts tillräckligt finns risk för att smittan ska överföras till andra grisar som färdas på transporten, till exempel vid smågrisförmedling.

5. Hur kan jag minska risken för att mina djur ska smittas med LA-MRSA?

- Köp endast in livdjur från hälsokontrollerade besättningar.
- Ta reda på vilka rengöringsrutiner som tillämpas av din transportör. Speciellt mottagande transport av livdjur och smågrisar.
- Använd din utlastning så att smitta hindras att komma in i din besättning.
- Undvik att LA-MRSA överförs till grisarna från eventuella LA-MRSA-bärare bland personal och besökare:
 - Följ vedertagna smittskyddsrutiner för personal och besökare, med klädbyte, handtvätt och handdesinficering både före och efter besöket.
 - Vid kastrering, injektion, inseminering samt förlossningshjälp ska handskar användas. Likaså ska handskar användas av den som har sår eller hudutslag på händerna, och som är i kontakt med djuren.
 - Överväg att låta provta djurskötare som varit i kontakt med grisar i utländska besättningar för LA-MRSA. I de fall då en anställd är kronisk smittbärare kan särskilda smittskyddsåtgärder behöva vidtas.
 - Överväg provtagning för LA-MRSA innan nyanställning.
 - Tillämpa 48-timmarsregeln efter utlandsvistelse.
- Undvik eventuell smittspridning mellan omgångar. Tömning, rengöring och desinfektion minskar risken för att LA-MRSA ska finnas kvar på inredningen etc och föras över till nästa omgång.